

Zwyczaje wielkanocne

Cele lekcji

Cele ogólne

- poznanie tradycji i zwyczajów wielkanocnych na dawnej wsi,
- kształtowanie szacunku do dziedzictwa kulturowego i tradycji regionalnych,
- rozwijanie aktywności twórczej poprzez wykonywanie pisanek,
- rozwijanie współpracy i kreatywności podczas działań warsztatowych.

Cele szczegółowe – uczeń:

- poznaje najważniejsze zwyczaje związane z okresem Wielkiego Tygodnia,
- rozumie znaczenie symboli wielkanocnych (palma, jajko, koszyczek wielkanocny),
- potrafi wymienić tradycyjne potrawy i elementy święconki,
- poznaje dawne sposoby zdobienia jaj,
- wykonuje pisanek metodą batikową,
- współpracuje w grupie podczas zajęć warsztatowych,
- wyraża swoją kreatywność poprzez działania plastyczne.

Cele lekcji w języku ucznia

Po lekcji uczeń:

- wiem, kiedy obchodzimy święta wielkanocne,
- wiem, czym jest palma wielkanocna i z czego ją robiono,
- wiem, jakie zwyczaje odbywały się w Wielkim Tygodniu,
- wiem, co wkładamy do koszyczka wielkanocnego,
- potrafię ozdobić jajko metodą batikową,
- potrafię pracować wspólnie z innymi,
- rozumiem, że zwyczaje wielkanocne są częścią naszej tradycji.

Formy pracy

- praca zbiorowa z całą grupą (pogadanka, rozmowa kierowana),
- praca warsztatowa przy stołach,
- praca indywidualna (zdobienie jajek),
- działania praktyczne i twórcze.

Metody pracy

- metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy,
- metoda problemowa,
- metoda sytuacyjna,
- giełda pomysłów,
- metody asymilacji wiedzy (pogadanka, krótkie objaśnienia),
- metody praktyczne – realizacja zadań wytwórczych,
- warsztat.

Kształtowane kompetencje ucznia

Podczas zajęć uczniowie rozwijają:

- umiejętność słuchania i wypowiedzania się,
- kreatywność i zdolności manualne,
- wiedzę o tradycjach i kulturze regionalnej,
- współpracę w grupie,
- szacunek do dziedzictwa kulturowego.

Wymagania podstawy programowej I-III

Edukacja polonistyczna

Uczeń:

- 1.1 uważnie słucha wypowiedzi nauczyciela i innych osób,
- 1.3 uczestniczy w rozmowie, zadaje pytania i udziela odpowiedzi,
- 1.4 wypowiada się w formie prostych zdań na temat omawianych zagadnień,
- 1.6 wzbogaca słownictwo związane z poznawanymi tematami i tradycjami.

Realizacja w scenariuszu

- uczestnictwo w pogadance dotyczącej świąt wielkanocnych i zwyczajów dawnej wsi,
- rozmowa o zawartości koszyczka wielkanocnego oraz o symbolice jajka i palmy wielkanocnej,
- odpowiadanie na pytania prowadzącego (np. jakie znają zwyczaje wielkanocne w domu),
- formułowanie krótkich wypowiedzi na temat tradycji i zwyczajów świątecznych.

Edukacja społeczna

Uczeń:

- 2.1 identyfikuje się ze swoją rodziną, szkołą i społecznością lokalną,
- 2.3 poznaje tradycje i zwyczaje związane z regionem i kulturą narodową,
- 2.4 rozumie znaczenie świąt i uroczystości w życiu społecznym,
- 2.6 współpracuje z innymi podczas wykonywania wspólnych zadań.

Realizacja w scenariuszu

- poznanie zwyczajów wielkanocnych obchodzonych dawniej na wsi,
- rozmowa o znaczeniu świąt wielkanocnych w życiu rodzin i społeczności,
- omówienie tradycji Niedzieli Palmowej, Wielkiego Tygodnia i śmigusa-dyngusa,
- wspólna praca warsztatowa podczas wykonywania pisanek.

Edukacja plastyczna

Uczeń:

- 4.1 podejmuje działalność twórczą, wykorzystując różnorodne materiały i techniki plastyczne,
- 4.2 tworzy prace inspirowane otaczającą rzeczywistością, kulturą i tradycją,
- 4.3 rozwija wyobraźnię i kreatywność poprzez działania plastyczne.

Realizacja w scenariuszu

- wykonanie pisanki metodą batikową (zdobienie jaj woskiem i barwienie),
- poznanie tradycyjnych technik zdobienia jaj wielkanocnych (pisanki i kroszonki),
- rozwijanie kreatywności poprzez samodzielne projektowanie wzorów.

Edukacja techniczna

Uczeń:

- 5.1 planuje i wykonuje proste działania techniczne,
- 5.2 korzysta z prostych narzędzi i materiałów, zachowując zasady bezpieczeństwa,
- 5.3 wykonuje przedmioty użytkowe i ozdobne.

Realizacja w scenariuszu

- korzystanie z prostych narzędzi do zdobienia jaj (patyczki z igłą, wosk, świeczka),
- wykonywanie dekoracji wielkanocnej – pisanki,
- przestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas pracy z gorącym woskiem.

Edukacja przyrodnicza

Uczeń:

- 3.1 rozpoznaje zmiany zachodzące w przyrodzie w różnych porach roku,
- 3.3 dostrzega oznaki nadchodzącej wiosny,
- 3.4 rozpoznaje wybrane rośliny charakterystyczne dla danej pory roku.

Realizacja w scenariuszu

- rozmowa o nadejściu wiosny i czasie obchodzenia świąt wielkanocnych,
- poznanie gałązek wierzby (bazi) jako elementu palm wielkanocnych,
- nawiązanie do dawnych wierzeń związanych z przyrodą i jej ochroną.

Edukacja muzyczna (elementy)

Uczeń:

- 2.2 uczestniczy w zabawach muzycznych i rytmicznych,
- 2.3 reaguje ruchem na dźwięk i rytm.

Realizacja w scenariuszu

- prezentacja tradycyjnych drewnianych instrumentów wielkotygodniowych (klekotki i klepaczki),
- możliwość wykonania rytmicznych dźwięków podczas omawiania zwyczajów Wielkiego Czwartku.

Wymagania podstawy programowej w klasach IV-VIII

Język polski (IV–VIII)

Uczeń:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

- I.1 uważnie słucha wypowiedzi innych osób i rozumie ich sens,
- I.3 uczestniczy w rozmowie na określony temat, zadaje pytania i udziela odpowiedzi,
- I.7 rozpoznaje elementy kultury i tradycji narodowej.

III. Tworzenie wypowiedzi

- III.1 tworzy spójne wypowiedzi ustne na określony temat,
- III.2 uczestniczy w rozmowie i dyskusji, wyrażając własne zdanie.

Realizacja w scenariuszu

- rozmowa o zwyczajach wielkanocnych na dawnej wsi,
- odpowiadanie na pytania dotyczące tradycji i symboli świątecznych,
- dzielenie się doświadczeniami związanymi z obchodzeniem świąt w rodzinach uczniów.

Historia (IV–VIII)

Uczeń:

- I.1 poznaje elementy dziedzictwa kulturowego Polski,
- I.2 rozumie znaczenie tradycji i obrzędów w życiu społeczności,
- II.3 poznaje życie codzienne ludzi w przeszłości,
- III.2 dostrzega związki między tradycją a współczesnością.

Realizacja w scenariuszu

- poznanie zwyczajów wielkanocnych na dawnej wsi,
- omówienie obrzędów związanych z Wielkim Tygodniem (Niedziela Palmowa, Wielki Czwartek, Wielki Piątek, Wielka Sobota),
- poznanie dawnych wierzeń i praktyk związanych z palmą wielkanocną,
- porównanie dawnych i współczesnych sposobów obchodzenia świąt.

Plastyka (IV–VII)

Uczeń:

- I.1 podejmuje działania twórcze, wykorzystując różnorodne materiały i techniki plastyczne,
- I.2 tworzy prace plastyczne inspirowane kulturą i tradycją,
- I.3 rozwija wyobraźnię i kreatywność poprzez działania artystyczne.

Realizacja w scenariuszu

- wykonanie pisanki metodą batikową,
- poznanie tradycyjnych technik zdobienia jaj (pisanki, kroszonki),
- tworzenie własnych wzorów inspirowanych tradycją ludową.

Muzyka (IV–VII)

Uczeń:

I. Indywidualna i zespołowa ekspresja muzyczna

- I.3 wykonuje muzykę ruchem, gestem lub przy użyciu prostych instrumentów,
- I.5 współpracuje w grupie podczas działań muzycznych.

II. Percepcja muzyki

- II.2 rozpoznaje wybrane instrumenty i ich brzmienie.

Realizacja w scenariuszu

- prezentacja tradycyjnych instrumentów wielkotygodniowych (klekotki, klepaczki),
- pokaz ich brzmienia i funkcji w dawnych zwyczajach wielkanocnych,
- wspólne wykonywanie rytmicznych dźwięków podczas omawiania zwyczajów Wielkiego Czwartku.

Edukacja kulturowa / dziedzictwo regionalne

Uczeń:

- poznaje elementy kultury regionalnej i narodowej,
- rozumie znaczenie tradycji w życiu społeczeństwa,
- uczestniczy w działaniach związanych z kulturą i dziedzictwem.

Realizacja w scenariuszu

- poznanie tradycji wielkanocnych charakterystycznych dla dawnej wsi,
- omówienie symboliki jajka, palmy i święconki,
- wykonanie pisanki jako elementu dziedzictwa kultury ludowej.